

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مجموعه درس‌ها، سخنان و توصیه‌های امیر مؤمنان امام علی (ع) در ماه مبارک رمضان

در این بخش درس‌ها و اعمال ماه مبارک رمضان از زبان امیر مؤمنان (ع) ارائه گردیده است. این موارد در یک فایل یکپارچه و در چندین فایل مجزا به تفکیک موضوع قابل دسترس می‌باشد. موضوعات بیان شده در این بخش شامل موارد زیر می‌باشد:

خطبه‌ی اولین روز ماه مبارک رمضان از زبان امیر مؤمنان (ع)

روزه و رمضان از دیدگاه امیر مؤمنان (ع)

اعمال ماه مبارک رمضان از زبان امیر مؤمنان (ع)

درس‌های امیر مؤمنان (ع)

حکایاتی از زبان امیر مؤمنان (ع)

دعا و مناجات‌هایی از زبان امیر مؤمنان (ع)

پاسخ‌های زیبای امیر مؤمنان (ع) به سوالات شاگردان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

خطبه‌ی اولین روز ماه مبارک رمضان از زبان امیر مؤمنان امام علی (ع)

حضرت علی (ع) در اولین روز ماه رمضان در مسجد کوفه این خطبه‌ی زیبا را ایراد فرمودند:

ای مردم! این ماه، ماهی است که خداوند، آن را بر ماه‌های دیگر برتری داده است، مانند برتری ما اهل بیت بر دیگر مردم و آن، ماهی است که درهای آسمان و درهای رحمت، در آن گشوده می‌شود و درهای آتش در آن بسته می‌گردند؛ و ماهی است که در آن ندا شنیده می‌شود و دعا مستجاب می‌گردد و گریه مورد ترحم قرار می‌گیرد.

ماهی است که در آن شبی وجود دارد که فرشتگان از آسمان فرود آمده، بر مردان و زنان روزه‌دار، به اذن پروردگارش تا طلوع سپیده سلام می‌دهند و آن شب، «شب قدر» است. دو هزار سال پیش از آنکه آدم (ع) آفریده شود ولایت من در آن شب، مقدر شد. روزه گرفتن آن، برتر از روزه‌داری هزار ماه است و عمل در آن برتر از عمل در هزار ماه است.

ای مردم! خورشید ماه رمضان بر مردان و زنان روزه‌دار، با رحمت می‌تابد و ماه آن با رحمت بر آنان نورافشانی می‌کند و هیچ روز و شبی از این ماه نیست، مگر آنکه پروردگار متعال، بر سر این امت، نیکی می‌افشاند. پس هر کس از ریزش نعمت الهی ذره‌ای بهره‌مند گردد، در روز دیدارش با خدا، نزد خدا، گرمی خواهد بود و هیچ بنده‌ای نزد خدا گرمی نگیرد، مگر آنکه خداوند بهشت را جایگاه او قرار می‌دهد.

ای مردم! این ماه، ماهی است که خداوند، آن را بر ماه‌های دیگر برتری داده است، مانند برتری ما اهل بیت بر دیگر مردم؛ و آن، ماهی است که درهای آسمان و درهای رحمت، در آن گشوده می‌شود و درهای آتش در آن بسته می‌گردند؛ و ماهی است که در آن ندا شنیده می‌شود و دعا مستجاب می‌گردد و گریه مورد ترحم قرار می‌گیرد.

بندگان خدا! این ماه شما، همچون دیگر ماه‌ها نیست. روزهایش برترین روزهاست و شب‌هایش برترین شب‌ها و ساعاتش برترین ساعات است. آن، ماهی است که شیطان‌ها در آن در بند و زندانی‌اند؛ ماهی که خداوند در آن، روزی‌ها و اجل‌ها را می‌افزاید و میهمانان خانه‌اش را می‌نویسد؛ ماهی که اهل ایمان با آمرزش و رضای الهی، با شادی و نعمت‌های الهی و با خشنودی فرمانروای دادگر و توانا، پذیرفته می‌شوند.

ای روزه‌دار! در کار خویش نیک بنگر، که در این ماه، میهمان پروردگار خویش هستی. بنگر که در شب و روزت چگونه‌ای و چگونه اعضای خود را از نافرمانی خدا حفظ می‌کنی. بنگر تا مبادا شب در خواب باشی و روز در غفلت؛ پس این ماه بر تو بگذرد و بار گناهت همچنان بر دوشت مانده باشد؛ پس آنگاه که روزه‌داران پاداش‌های خود را می‌گیرند، تو از زیان‌کاران باشی و آنگاه که به کرامت فرمانروای خویش نائل می‌شوند، از محرومان گردید و آنگاه که به همسایگی با پروردگارشان سعادتمند می‌شوند، تو از طردشدگان باشی.

ای روزه‌دار! اگر از درگاه صاحبت رانده شوی، به کدام درگاه روی خواهی آورد؟ و اگر پروردگارت محروم سازد، کیست که روزی‌ات دهد؟ و اگر تو را خوار شمرد، کیست که اکرامت کند؟ و اگر ذلیلت ساخت، کیست که عزتت بخشد؟ و اگر تو را وا گذاشت، کیست که یاری‌ات کند؟ و اگر تو را در جمع بندگان‌ش نپذیرفت، بندگی‌ات را به آستان چه کسی خواهی برد؟ و اگر از خطایت درنگذشت برای آمرزش گناهانت به که امید خواهی بست؟ و اگر حق خویش را از تو طلبید، حجت تو چه خواهد بود؟

ای روزه‌دار! در شب و روزت با تلاوت کتاب خدا، به او تقرب بجوی، که همانا کتاب خدا، شفیع است که روز قیامت، شفاعتش برای قرآن‌خوانان پذیرفته است و با خواندن آیات آن، از درجه‌های بهشت بالا می‌روند.

مژده ای روزه‌دار! تو در ماهی هستی که روزه‌داری‌ات در آن، واجب، نفس کشیدنت در آن، تسبیح، خفتنت در آن، عبادت، طاعتت در آن، پذیرفته، گناهت در آن آمرزیده،

صداهايت در آن شنیده شده، و مناجات در آن مورد ترحم است. از حبيبم پيامبر خدا شنيدم که می فرمود:

خداوند متعال را در هنگام افطار هر شب ماه رمضان، آزاد شدگانی از آتش است که شمار آنان را کسی جز خداوند نمی داند. شمار آنان، نزد او بر علم غیب است. پس چون آخرين شب این ماه شود، خداوند به شمار همه ی کسانی که در تمام این ماه آزاد کرده، آزاد خواهد نمود.

کاش در این رمضان لایق دیدار شوم

سحری با نظر لطف تو بیدار شوم

کاش منت بگذاری به سرم مهدی جان

تا که هم سفره ی تو لحظه افطار شوم

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

اللهم عجل لوليک الفرج

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

روزه و رمضان از دیدگاه امیر مؤمنان امام علی (ع)

امام علی (ع) اسوهی زهد و پارسایی است و هرچه در وصف آن بزرگوار گفته شود قطره‌ای از دریای بیکران وجود ایشان را نمی‌توان بازگو نمود. در روایات بسیاری آمده است که آن حضرت در طول سال، روزهای بسیاری را روزه می‌گرفتند و شب‌ها دل به معبود سپرده و عاشقانه با او راز و نیاز می‌کردند.

حضرت در خطبه‌ی ۱۱۰ نهج‌البلاغه پس از برشمردن آثار ایمان به خداوند یکتا، به برخی تکالیف مسلمانان اشاره می‌کند. ایشان برپا داشتن نماز را آیین امت اسلامی، پرداختن زکات را تکلیف واجب الهی، حج را نابود کننده‌ی فقر و شست‌وشو دهنده‌ی گناهان برمی‌شمارند و از روزه‌ی ماه رمضان به‌عنوان سپری در برابر عذاب الهی یاد می‌کنند و می‌فرمایند: **صوم شهر رمضان فانه جنه من العقاب**؛ همانا روزه‌ی ماه رمضان سپری است در برابر عذاب الهی.

انسان در این ماه با انجام اعمالی که موجب رضایت الهی می‌شود، می‌تواند ضمن انس گرفتن با معبود، روح و جان خود را به زیور ایمان آراسته کرده و نظر لطف حضرت حق را برای خود به ارمغان آورد.

بدیهی است مراد حضرت از روزه‌ای که سپری در برابر عذاب الهی است صرفاً امساک از خوردن و آشامیدن نیست، بلکه روزه‌ای است که طراوت و شادابی روح را به همراه دارد و موجب ارتباط قلبی و همیشگی روزه‌دار با خدای یکتاست نکته‌ای که در احادیث بعدی منقول از حضرت در ادامه می‌آید.

در خطبه‌ی قاصعه که یکی از خطبه‌های طولانی حضرت است، ایشان در کنار نکوهش ارزش‌های جاهلی، به زیباترین بیان فلسفه احکام نورانی اسلام را تبیین می‌کنند. پرهیز از درافتادن در دام شیطان، خودداری از کبر و غرور و خودپسندی، برپا داشتن اعمال عبادی از جمله حج، نماز و روزه توصیه‌های فردی و اجتماعی فراوانی را برای مخاطبان مطرح می‌کنند.

ایشان می‌فرمایند: خداوند بندگانش را با نماز، زکات و تلاش در روزه‌داری حفظ کرده است تا اعضا و جوارحشان آرام و دیدگانشان خاشع و جان و روانشان فروتن و دل‌هایشان متواضع باشد. در ادامه‌ی همین خطبه آمده است: و روزه گرفتن و چسبیدن شکم به پشت عامل فروتنی است.

در یکی از حکمت‌های نهج‌البلاغه حضرت برای هر چیزی زکاتی را برمی‌شمارند و زکات تن را روزه می‌دانند. (حکمت ۱۳۶)

روزه آثار جسمانی فراوانی برای روزه‌دار به همراه دارد و حضرت به زیبایی به دو اثر وضعی روزه در روزه‌دار اشاره می‌فرمایند، یکی آنکه روزه موجب فروتنی شخص می‌شود زیرا فرد روزه‌دار با سختی کشیدن جسم حالات و سکنت اشخاص نیازمند را درک می‌کند و با پرهیز از کبر و غرور در مقابل آنان ملاحظت و خضوع را در پیش می‌گیرد و نکته‌ی دیگر آنکه حضرت با بهره‌گیری از ارزش‌ها و احکام نورانی اسلام استراحت دادن به اعضا و جوارح را زکاتی برای جسم می‌دانند. امری که امروزه برای سلامت جسم به اثبات رسیده و بسیاری از پزشکان بیماران خود را به روزه درمانی سفارش می‌کنند. در تدبیری دیگر از حضرت درباره روزه آمده است: خداوند روزه را واجب کرد تا اخلاص آفریدگان آزموده گردد.

در این حدیث یکی از معیارها و سنجش میزان اخلاص بندگان خدا روزه معرفی شده است و هر کس بتواند روزه‌دار واقعی باشد، او پیروز میدان است به خدا نزدیک‌تر.

روح روزه زمانی در روزه‌دار تبلور می‌یابد که شخص تمام اعضا و جوارح خود را روزه‌دار بداند و با پرهیز از گناه و معصیت و حتی اندیشه گناه کردن درجه و مرتبت خود را به خدا نزدیک کند. در حدیثی دیگر از حضرت امیر (ع) می‌خوانیم؛ روزه‌ی دل از اندیشه در گناهان، بهتر از روزه‌ی شکم است از غذا خوردن و آشامیدن.

در این حدیث شریف نیز به دو نوع روزه اشاره شده: روزه‌ی جان و روزه‌ی جسم. روزه‌ی جسم مرحله‌ی نازله‌ی روزه است و گسترده‌ی آن محدود به زمان خاص است. روزه‌ی جسم و شکم آسان است و هرکس با اراده اندک می‌تواند از عهده آن برآید.

در حدیثی دیگر، امیر مؤمنان (ع) می‌فرمایند: روزه جان، خودداری کردن حواس پنج‌گانه از سایر گناهان و خلوت و آسوده ماندن دل از تمام اسباب پلیدی است. در این حدیث نیز به روزهی جان اهمیت بیشتری داده شده و آن را موجب پاکی و طهارت از همه‌ی گناهان دانسته‌اند. شاید تعبیر به سایر گناهان نیز از این جهت باشد که برخی گناهان مربوط به غیر حواس است و امکان دارد مراد جمیع گناهان باشد. در روایتی دیگر از امام (ع) حضرت با اشاره به روزهی نفس و امساک آن از لذت‌های دنیا سودمندترین روزه‌هاست.

حضرت در حدیثی دیگر به روزه‌داری‌های بی‌حاصل اشاره می‌فرمایند و می‌گویند: بسا روزه‌داری که بهره‌ای جز گرسنگی و تشنگی از روزه‌داری خود ندارد. با بررسی این احادیث نیکوست حال که سر تسلیم به معبود سپرده و دستور وی را در پاسداشت ماه رمضان و انجام فریضه‌ی مهم روزه عملی می‌سازیم توجه به بُعد روحانی روزه را جدی‌تر بگیریم و از روزهی رمضان هم سپری در برابر عذاب الهی بسازیم و هم با ارتباط عاشقانه با حضرت باری تعالی رضایت همیشگی او را فراهم آوریم و نه تنها از عذاب و عقوبت او دوری کنیم، بلکه خود را در ماه رمضان و در طول سال ملزم به انجام اعمالی بدانیم که گام نهادن در جهت رضای الهی باشد.

اللهم عجل لولیک الفرج

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اعمال ماه مبارک رمضان به فرموده‌ی امیر مؤمنان امام علی (ع)

بار الها آنچه از فرق علی جوشید و بر زمین ریخت جز یاد ذکر تو نبود پس هر که را که برای فرق علی گریست در جوار رحمت ذکرت جای بده که بهای دل شکسته را جز خالق ندهد.

یا رب با پرده‌هایی که در اثر گناه بر دلم افکنده‌ام، تو را در جمال بزرگی‌ات درک نمی‌کنم و قلبم به ذکر تو آرام نمی‌شود، ای خداوندی که وعده‌ی تو حق است قلب مرا به ذکر خود آرامش ببخش و از خطاهایم درگذر (یا سریع العقاب).

مداوم زیارت اهل قبور بخوانید. تا پایان اذان در مکان نماز به حال سجده ذکر (العَفْو) بگوئید. روزها ذکر (لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ) و شبها (صلوات) بسیار بفرستید.

هنگام نگاه به آسمان ذکر (یا مُدَبِّرَ اللَّيْلِ) و (قسم به ستارگان فرو شونده) بگوئید.

در خودسازی ذکرهای (یا وَكِيْلَ یا مُوَكَّلَ یا مُدَبِّرَ یا مُؤَخَّرَ) بگوئید. با بدی‌ها جهاد و در خوبی‌ها انفاق کنید.

آیات: ۱ سوره‌ی دهر را برای جدا شدن فکر از دیگران، ۱ سوره‌ی اسرا را موقع سحر، ۱۲ سوره‌ی دخان را برای سرعت گرفتن، ۳ سوره‌ی حدید را برای نزدیکی به هدف، ۵۳ سوره‌ی یس را برای رفع سستی در نماز و ۵۵ سوره‌ی مائده را برای درک امامت، تلاوت کنید.

قبل از نیت نماز برای حضور قلب (الهی لا خَتمَ علی قلبی)، بعد از هر تکبیر (الله اکبر کبیراً)، در ذکر رکوع و سجده (حَمْدًا دَائِمًا سَرْمَدًا تُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَ آصِيلاً) و بعد از تشهد (اللهم الرِّزْقَی طَاعَتِكَ فی اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ اِلی الله وَ رَسُوْلِهِ) و بعد از سلام (خداوندا مرا رحمت کن در ساعت برپا شدن قیامت) را بگوئید.

در خداحافظی برای آن فرد دعا کنید و بگوئید (شاید رفتن تو از پیش من ابدی باشد پس ای خدا او را که به شتاب به سوی تو می‌آید در راه هدایتت قرار بده) و بگوئید به سلامت، **سَلَامَه دینی دُنیایی وَ آخِرَتی وَ أَفْوُضْ أَمْری اِلی اللّهِ اِنَّ اللّهِ بَصیرٌ بِالْعِبَاد.**

در شب‌های قدر بهترین عمل شکر است به آنچه برای انسان تقدیر شده است.

ای خالق اصوات زبان‌ها به دست‌های خالی و پر درد من ترحم کنید. ای صاحب لشکرهای آسمانی به علی تنها رحم کن اعضا و جوارحش هم او را ترک کردند، ای صاحب من این روح علی را در حریم خودت راه بده ای کبریای عرش عظیم.

در شب قدر به آسمان زیاد نگاه کنید و بگوئید: **یا خَالِقِ الْخَلْقِ و یا بَاسِطِ الرِّزْقِ خَلَقَ الْكَوَاكِبَ وَ الْقَمَرَ اِلَّا زینَةَ السَّمَاءِ ذَكَرَ الْاَسْمَاءِ اِلی قَلْبی یا اَوَّلَ الْاَوَّلینَ وَ یا اَخِرَ الْاَخِرینَ ثَبَّتْ اَقْدَامنا اِلی صِرَاطِ الْمُسْتَقِیم.** و همچنین (ای نگه دارنده‌ی کرسی آسمان‌های هفتگانه تدبیر مرا از تدبیر صالحان قرار بده که تو بهترین تدبیر کنندگانی) و نیز (ای آفریننده و زینت کننده‌ی آسمان‌ها از آنچه امشب به سوی بندگان از برکات آسمان‌ها فرستادی و آنان را بشارت به بخشش دادی ما را هم از آن ببخش و محروم مفرما).

توبه کنندگان شب قدر نامشان در صحیفه‌ی نور نوشته می‌شود و در پیشگاه پروردگار به طور امانت نگهداری می‌شود تا در قیامت به فریاد صاحبش برسد.

سوره‌های (منافقین و توبه) در اول شب‌های قدر و (عنکبوت و دخان) را آخر این شب‌ها بخوانید همواره در نماز باشید و چون رشته‌هایی نمازها را به هم وصل کنید.

در نیت نماز بگوئید: **(یا مُدَبِّرَ اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ حَوَّلْ حَالِنَا اِلی اَحْسَنِ الْحَال).** قبل از ذکر سجده **(یا رَبُّ الْعَالَمینَ اِغْفِرْ لى ذُنُوبى یا كَرِیمٌ وَ یا رَبِّ اِرْحَمْ ضَعْفَ بَدْنى یا شَدیدُ الْعِقَابِ نَظَرَ مِنْ رَحْمَتِكَ یا كَرِیمٌ یا غَفُورٌ یا خَالِقُ كُلِّ مَخْلُوق).** در سجده‌های نماز بگوئید **(یا اَكْرَمَ الْاَكْرَمینَ وَ یا جَبَّارَ الْجَبَّارینَ اِغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا فى هذِهِ سَاعَه وَ فى كُلِّ سَاعَه).**

موقع افطار و سحر ذکر (یا فاطر السَّمَاوَات) را تکرار کنید و لقمه اول را در احسان شهدا و صدیقین و انبیا و مرسلین به دهان گذارید و از آنچه می‌خورید انفاق کنید. بسیار بگوئید (الهی بِمُحَمَّدٍ) و (الهی بِقُرْآنِ مُبِین).

سوره‌ی فتح را زیاد بخوانید. سوره‌ی مؤمن را با تفکر و تدبر بخوانید. هر وقت کارها فشار آورد ذکر (الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِین) بگوئید. برای حفظ قرآن: یا حَافِظُ یا حَفِیظُ یا نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْاَرْضِ تَدْخُلُ اَنْوَارِ نَزَّلَ الْكِتَابُ الْمُبِینِ فِی قُلُوبِهِمْ وَ سَتَرَ الْغَفْلَةَ اَحْمِلَ عَن بَصْرِی.

دل خود را از یاد خدا پر کنید و برای موفق شدن در سجده بسیار ذکر توبه (كَثِیراً تَوْبَهُ): ای کسی که زیاد می‌کنی فضایل توبه را، توبه‌ی مرا بپذیر ای صاحب بزرگی و شکوه و جلال را بگوئید و جان خود را در عبادت خالص کنید از آنچه در دنیا دارید و یا با آن سروکار دارید و مرتباً (یا عَظِیمَ کُلِّ عَظِیم) را بگوئید.

برای شفاف‌تر شدن روح (نَفَخْتُ رُوحِی) را تلاوت کنید. آیه‌ی ۷ سوره‌ی طلاق توصیه به انفاق است.

برای حل مشکلات ذکر (سُبْحَانَ اللَّهِ) و هنگام غروب آفتاب ذکر (یا ثَارَ اللَّهِ) را تکرار کنید.

برای تقویت صبر در دل ذکر (قُرْآنُ مُبِین) و تشخیص درستی یا نادرستی فکر ذکر (یا مُقِیل) را زیاد تکرار کنید.

برای اجابت دعا ذکر (یا تَوَّاب). موقع نشستن در محراب نماز عید فطر ذکر (یا مُحَوِّلُ الْحَوْلِ وَ الْأَحْوَال) موقع غسل دادن به یاد غسل میت بوده و استغفار کنید.

ذکر (اللَّهُ اَكْبَرُ) را در شب و روز عید فطر بسیار بگوئید.

اللهم عجل لولیک الفرج

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

درس‌های امیر مؤمنان امام علی (ع) در ماه مبارک رمضان

✿ هر مکانی که به نام ائمه‌ی معصومین (ع) و با حقیقت راه و هدفشان بنا شده باشد خانه‌ی اهل‌بیت (ع) است و خانه‌ی اهل‌بیت بهشت روی زمین است و نزدیک‌ترین راه رسیدن به بهشت موعود و وصل جانان.

✿ در شب‌های ماه مبارک رمضان، اهل‌بیت بعد از نماز عشا کمی استراحت می‌کردند و بعد برای نماز بیدار می‌شدند و تا طلوع خورشید عبادت می‌کردند و بعد از آن نیز ساعتی استراحت می‌نمودند.

✿ امام علی (ع) چنان آیات قران کریم را تلاوت می‌کردند که گویی آیات را همچون فرزند خود می‌شناسند و با خواندن آیه‌های عذاب سخت گریه می‌کردند به طوری که شانه‌های مبارکشان می‌لرزید. عبادت و نماز خانم فاطمه‌ی زهرا (س) آن قدر با شکوه و با عظمت است که عابدترین عابدان آرزو می‌کنند کاش می‌توانستند حمد و عبادتی مثل ایشان را به‌جا آورند. امام حسن (ع) و امام حسین (ع) هم با اینکه کودک بودند به نماز و عبادت می‌پرداختند.

✿ امیر مؤمنان می‌فرمایند: این دو پسر (حسنین (ع)) هیچ‌گاه حاضر نمی‌شدند که از جدشان جدا شوند و تنها وقتی نزد ایشان به خواب می‌رفتند من آن‌ها را به خانه می‌بردم. پیامبر (ص) دو نوه‌ی گرامی خود را در کودکی هنگامی که با ایشان به بازی مشغول بودند برای رسالت آینده و امامت بر امتشان تربیت می‌کردند. به طوری که شمشیری از چوب به دست امام حسین (ع) می‌دادند و ایشان را بر پشت خود سوار می‌کردند و با خواندن آیات جهاد به جنگ منافقان می‌رفتند و آن‌ها را هلاک می‌کردند و سپس امام حسن (ع) را روی زانوان مبارک می‌نشاندند و چهره‌های چند رنگ منافقان را که قرآن کریم توصیف کرده برایشان فاش می‌نمودند.

🌸 آقا امیرالمؤمنین (ع) توصیه فرمودند: موقع اذان، مشغول کاری نباشید به مکان نماز بروید و در حال سجده تا پایان آن **العفو** بگویید و در روزهای ماه مبارک رمضان ذکر **لا حول و لا قوه الا بالله العظیم** و در شب‌های آن بسیار **صلوات** بفرستید که بهترین اعمال است. (رعایت سفارشات ائمه به روح انسان پاکی و تقوا می‌دهد).

🌸 ایشان در مورد اینکه چگونه می‌شود در نماز، حواس انسان تمرکز داشته باشد توصیه فرمودند بگویید: **الهی لا ختم علی قلبی** (خدایا بر قلبم قفل نزن) و اگر در موقع بیدار شدن کمی سست بودید آیه‌ی شریفه‌ی ۵۳ سوره‌ی یس را بخوانید که می‌فرماید: **إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ** (جز يك بانگ سهمناك نخواهد بود، که همه نزد ما حاضر می‌آیند). و اگر آیه‌ی ۳ سوره‌ی مبارکه‌ی حدید را بخوانید راه نزدیک می‌شود. **هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ** (اوست اول و آخر و ظاهر و باطن، و او به هر چیزی داناست).

🌸 امام علی (ع) هر موقع که به کوه احد می‌رسیدند و چشمشان به کوه می‌افتاد می‌فرمودند: من اینجا را خیلی دوست دارم و اکثر اوقات به اینجا می‌آیم برای من خاطره‌های زیادی دارد. اینجا مردانی بودند که با وجود دیدن غنائم بسیار، از دستور رسول‌الله سرپیچی نکردند و استوار ماندند ولی بعضی از مردان با دیدن غنائم سرکشی کردند دنیا نیز با انسان چنین می‌کند؛ انسان با دیدن غنائم زندگی فریب خورده و سنگر ایمان را رها می‌کند؛ این کار باعث از دست رفتن ایمان در نتیجه شکست در آخرت می‌شود. بردن غنائم برای مسلمانان حلال بود ولی چون با عقل و تدبیر، توأم نبود باعث شکست شد و همین طور باعث قضاوت نادرست مردم در مورد پیامبر شد که آیه‌های کریمه‌ی قرآن موضوع را روشن می‌کند.

🌸 امیر مؤمنان فرمودند: تمام قدرت‌هایی که در اختیار حضرت سلیمان (ع) بود با خواندن **لا حول و لا قوه الا بالله** در اختیار انسان قرار می‌گیرد و با خواندن آیه‌ی کریمه‌ی ۱۲ سوره‌ی مبارکه‌ی دخان سرعت انسان برای رسیدن به مقصد بیشتر می‌شود:

رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ (ای پروردگار ما، این عذاب را از ما دور گردان که ما ایمان آورده‌ایم).

✿ ایشان با هر بار تکبیر بعد از گفتن **الله اکبر** می‌فرمودند: **الله اکبر و کبیرا؛ و با ذکر رکوع، سبحان ربی العظیم و بحمدہ می‌فرمودند: حمداً دائماً سرمداً و تَسْجُدُهُ بُكْرَةً و أصیلاً** که قسمتی از سوره‌ی مبارکه‌ی فتح است و با ذکر سجده نیز همین قسمت را تکرار می‌کردند.

✿ ایشان نصیحت فرمودند که: رحمت خدا بر کسانی که نعمت خدا را پشت گوش نمی‌اندازند و با هر نگاهی به هر نعمتِ خدا شاکر هستند و به زیردستان ظلم نمی‌کنند و با مردم به تواضع و مهربانی رفتار می‌کنند.

✿ امیر مؤمنان (ع) در مورد ظهور چنین فرمودند که: قرآن می‌فرماید: کتاب خدا را با قدرت بگیرید و به آن عمل کنید. امام زمان پس از ظهور، قدرت کتاب را به همه نشان خواهند داد و به آن عمل خواهند نمود. و همچنین فرمودند: خداوند به آنان که بدون انتظار از مردم نیکی می‌کنند نیکی می‌کند و آنان را می‌آمزد.

✿ در فرمایشی دیگر نیز فرمودند که: اگر چیز گران‌بهایی از دست شما به زمین بیفتد فوراً به زمین نشسته به دنبال آن می‌گردید؛ اگر شب باشد از چراغی نیز کمک می‌گیرید. در وجود تاریک باید چراغ هدایت را روشن کرد چون در وجود روشن، ذکر خدا را می‌توان پیدا کرد که خداوند دیده‌ها و دل‌ها را محضر ذکر خود قرار داد.

✿ حضرت امیر (ع) توصیه فرمودند: در خودسازی، ذکر **یا وکیل، یا مُوکل، یا مُدبر، یا مؤخر** را بگویند و بعد جهاد کرده و انفاق کنید؛ جهاد با بدی‌ها و انفاقِ خوبی‌ها و دعا فرمودند که: خداوند دیده‌ها و دل‌ها را محضر ذکر خودت قرار ده و جمع ما را از غافلین یاد خودت قرار مده و همچنین برای اینکه فکرتان از انسان‌های دیگر جدا شود اولین آیه از سوره‌ی مبارکه‌ی دهر را تلاوت کنید: **هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنْ**

الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئاً مَذْكُوراً (هر آینه بر انسان مدتی از زمان گذشت و او چیزی در خور ذکر نبود).

✿ و بعد فرمودند: رمضان، ساعت‌های روزش طلا و ساعت‌های شبش یاقوت است؛ وجود را چون طلا پاک کنید و یاقوت چشم را از عبادت شبش پرفروغ کنید و موقع سحر، آیه‌ی معراج را تلاوت کنید. **سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ** (منزه است آن خدایی که بنده‌ی خود را شبی از مسجدالحرام به مسجدالاقصی که گرداگردش را برکت داده‌ایم سیر داد تا بعضی از آیات خود را به او بنماییم، هر آینه او شنوا و بیناست).

✿ مولا فرمودند: من ولی حضرت آدم و فرزندان او هستم و فرزندانم نیز جانشین من هستند؛ خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: ای فرزندان آدم، از شیطان پیروی نکنید از من پیروی کنید تا راه راست را بیابید که پیروی از ولی همان پیروی کردن از خداوند است.

✿ امیر مؤمنان در مورد دیدار فقیران فرمودند: دیدار آن‌ها قساوت و سختی دل را از بین می‌برد و جان را جلا می‌بخشد سعی کنید به دیدار آن‌ها بروید.

✿ ایشان می‌فرمودند: خداوند را بسیار یاد کنید، نشسته، ایستاده و به پهلو خفته که این امر الهی است تا رستگار شوید؛ آنچه را گفتم عمل کنید تا دل‌هایتان با یاد خدا آرام گیرد.

✿ ابو تراب می‌فرماید: اگر آن‌هایی که در این ماه مبارک از دنیا رفتند دارای عمل صالح باشند از آن سفره‌ی طعام داده خواهد شد و تا پایان ماه مبارک در روزه خواهند بود و هر روز سحر و افطار روح آنان از طعام بهشتی خورده روزه خواهند گرفت ولی اگر دارای عمل صالح نباشند گرسنگی و تشنگی ایام ماه مبارک را همراه با عذاب خواهند چشید چون وقتی گرسنگی و تشنگی بر آنان رو آورد در سحرها و افطارها از غذایی از درخت زقوم و آبی از شراب جوشان برایشان عرضه می‌شود و آنان از خوردن

و آشامیدن خودداری می‌نمایند ولیکن فشار گرسنگی و تشنگی باعث می‌گردد که ناچاراً از آن‌ها بخورند. خداوند در ماه مبارک رمضان همه را شامل رحمت خود می‌کند عمل بد پاداشی همانند خود دارد و درهای جهنم بسته است و ارواح هم روزه می‌گیرند و هر کس برابر عملش طعام می‌خورد. وعده‌ی خداوند راست است به هر چه که در ماه مبارک رمضان دستور داده عمل می‌کند. در زمانی که زنده هستید می‌آمزد کسی را که با اخلاص عمل توبه می‌کند و به طرف خداوند بازگشت می‌کند اگر با توبه از دنیا نرود احکام رمضان را در مورد او جاری می‌کنند و در حالی روزه می‌گیرد که غذایی جز عذاب ندارند.

🌸 و نیز فرمودند: مردم را به راه خدا دعوت کنید حتی اگر مورد مؤاخذه‌ی آن‌ها قرار بگیرید. خداوند کسی را که بداند در نماز چه می‌گوید می‌آمزد پس حق حمد و سوره را به جا آورید و آن را مانند حقی بدانید که می‌خواهید به آن کس که در پی حقش آمده بدهید، خداوند بی‌نیاز است و من به آن حقی که بر من برمی‌گردد نیازمند هستم و اگر شامل الیه راجعون نشدم آمرزیده نخواهم شد پس با شتاب به سوی خداوند حرکت کنید که وقت بسیار ناچیز است.

🌸 ایشان توصیه کردند: هرگاه از نزد کسی رفتید و یا بازگشتید به یاد قیامت باشید که در رفت و آمد شبانه‌روز و فصل‌های خداوند برای آن‌ها که می‌فهمند عبرت‌هاست. خداوند حافظ دین شما باشد که به چشم بر هم زدنی شیطان آن را می‌رباید پس هرگز دَرِ دل را به روی او باز نکنید که دزدی ماهر است.

🌸 دشمنان اهل‌بیت همان‌هایی هستند که جز با بی‌میلی به نماز حاضر نمی‌شوند و جز برای ریا انفاق نمی‌کنند.

🌸 امیر مؤمنان در ماه مبارک رمضان به زمین اشاره می‌کردند و خطاب به آن می‌فرمودند: ای زمین، تو قدر این ماه را از آدمیان بیشتر درک کردی و شکر آن را به جا آوردی از طعام و شراب تا آنجا که دستور داشتی به آن‌ها خوراندی و در اطاعت پروردگارت هیچ کوتاهی نکردی.

✿ امام علی (ع) در مورد شب‌های قدر فرمودند: در آن شب (شب قدر) به آسمان بسیار نگاه کنید و بگویید: که ای نگه‌دارنده‌ی کرسی آسمان‌های هفت‌گانه، تدبیر مرا از تدبیر صالحان قرار بده که تو بهترین تدبیر کنندگانی و سوره‌های منافقین و توبه را در اول شب و سوره‌ی عنکبوت و دخان را در آخر شب تلاوت کنید و همواره در نماز باشید و چون رشته‌هایی، نمازها را به یکدیگر متصل کنید؛ در نیت آن‌ها بگویید: یا مدبر اللیل و نهار حول حالنا الی احسن الحال و در سجده‌ها بگویید: یا اکرم الاکرمین یا جبار جبارین اغفرلنا ذنوبنا فی ساعت هذِهِ و فی کلِّ ساعتِ عمری. در آن شب دل‌هایتان را با عالم هستی جمع کنید و از خانه‌هایتان به طرف خانه‌ی خدا عزیمت کنید و در تمام ساعات شب چون رشته‌ای متصل به رشته‌ی خداوند چنگ بزنید و مانند مادری فرزند مرده مویه کنید که رحمت خداوند در این شب‌ها بسیار زیاد است.

✿ ایشان توصیه می‌فرمودند که: به آنچه خداوند به شما روزی کرده شکر کنید و به رشته‌ی محکم او که کتاب حکیم و عترت پیامبر است چنگ بزنید و پراکنده نشوید که پراکندگی وجود، جز نابودی به همراه ندارد. در موقع افطار بسیار ذکر یا **فاطر السماوات** را تکرار کنید و لقمه‌ی اول افطار را در احسان شهدا و صدیقین و انبیا و مرسلین به دهان بگذار تا تبدیل به ذکر شود و از آنچه می‌خورید انفاق کنید که اموات شما نیز روزه هستند و احتیاج به احسان شما دارند. بعد سر مبارک را به آسمان بلند کرده و می‌فرمودند: بار الها دوستان ما را دوستان پیامبر و صدیقین راه خودت قرار بده و آن‌ها را از آتش خشم خودت نگهدار.

✿ همچنین فرمودند: سفر آخرت از کلامی که از دهان خارج می‌شود نزدیک‌تر است پس همیشه آماده‌ی این سفر باشید. با مردم مهربان باشید آنان را از وجود درونی خودشان مطلع کنید تا وجودشان را گم نکنند.

✿ حضرت حیدر کرار می‌فرمایند: خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: یادآورید آن زمانی را که در دست دشمن اسیر بودید و او پسرانتان را می‌کشت و زنانتان را زنده نگه می‌داشت و شما را از فرعونیان برهانیدم پس در نعمت من سرکشی نکنید پس

یک نعمت را نگیرید و نعمت دیگر را رها کنید بلکه با تمام وجود خداوند را ستایش کنید تا شما را از فرعون وجودتان برهانم و به سلامت از طوفان‌های دریایی زندگی بگذرانم. به آیه‌های کریمه‌ی قرآن خوب توجه کنید که همگی برای رسیدن به کمال رشد است. وجود انسان مانند دریایی است با موج‌های خروشان اگر لطف خداوند آن را به ساحل نجات تبدیل نکند مانند فرعون در آن غرق می‌شوید و توبه در دم آخر بی‌فایده است و خداوند، مهربان و سخت عقوبت است پس همیشه در دل راهی باز کنید تا آنچه که خوب و هدایت شده است به آسانی شما را از امواج خروشان دنیا بگذراند. همه‌ی نشانی‌های عذاب و بشارت برای همین منظور است که امواج دل را کنار بزنید و به سلامت از آن گذر کنید.

✿ ایشان در نصیحتی به بانوان فرمودند: وجود زن گوهری تابنده است که نور آن، خانه را روشن می‌کند؛ اگر در معرض گرد و خاک باشد رویش را غبار می‌گیرد و خانه آرام آرام تاریک می‌شود و اهل خانه در ظلمات فرو می‌روند؛ باید گوهر عفت و صبر را به‌طور مداوم پاک کرد و آن را شفاف نگه داشت.

✿ و همچنین فرمودند: بهترین عمل نزد خدا شکر است پس به آنچه برای انسان تقدیر نموده است باید شاکر بود.

✿ امیر مؤمنان (ع) در نیمه‌ی ماه مبارک رمضان به یاران خود فرمودند: ماه مبارک رمضان به نیمه رسیده از آنچه از این ماه مانده مانند گنج است که آرام آرام به انتها می‌رسد با عجله هر چه می‌توانید مشتی از این گنج را برای خود پنهان کنید تا در مواقع ضرورت به دیگران محتاج نباشید.

✿ حضرت امیر در مورد مودت به اهل بیت چنین فرمودند: خداوند کسانی را که به وصیت پیامبر عمل می‌کنند می‌آمزد که مودت در درون انسان‌هاست و پیوند عشق با اهل بیت در عمل آن‌هاست. عشق بدون عمل مانند خانه‌ای بدون سقف است که هر آنچه از آسمان می‌بارد به درون خانه می‌ریزد و سقف، او محافظت نمی‌کند.

✿ در مورد زمان و زندگی دنیایی چنین فرمودند: زندگی زمینی درگیر ساعت‌های آن است و خدای بزرگ در قرآن می‌فرماید: من شما و شب و روز و فصل‌ها و هر آنچه در زندگی شماست جز برای درک زمان آن نیافریده‌ام که این را بدانید چه در شب باشید و چه در روز خداوند به کارهایتان آگاه است پس باید ساعت‌ها را جز به یاد ذکر خدا سپری نکنید که هر کاری با ذکر خدا در زمان ثبت می‌شود و هرگز ساعت‌های آن را فراموش نکنید پس زمان را ذخیره کنید.

✿ ایشان سفارش فرمودند که: در ماه مبارک رمضان زیارت اهل قبور را زیاد بخوانید و در آن زیارت اندیشه کنید که قبرها منتظر شمايند و چه بسا که بر چشم برهم زدنی شما هم از اهل آن باشید. در روزهای آن ذکر خدا کنید و در شب‌های آن سجده‌های طولانی که خداوند آمرزنده و مهربان است. دست‌هایتان را با محبت به طرف کسان و خویشاوندان دراز کنید که محبت و دیعه‌ی خداوند است؛ دل با محبت به عرش نزدیک می‌شود و حائلی بین شما و خداوند در قلب وجود دارد که پرده‌ی محکم عرش می‌شود، چسبیده و ناله می‌کند، ناله‌ها تبدیل به آهنگ موزونی می‌شود که قوم بنی‌اسرائیل از شنیدن آن چیزی متوجه نشدند و وقتی حضرت موسی سؤال کرد: آیا خداوند را دیدید؟ گفتند: ما جز صدایی نشنیدیم، مورد غضب خداوند واقع شدند؛ پیامبر مأمور بود و درک آنچه در آنجا بود به عهده‌ی خودشان بود قرآن کریم می‌فرماید: آیا بینا و نابینا برابرنند؟ بینایی دل دیدن انوار الهی است که ورود و خروجش مانند دم و بازدم است؛ اگر در آنچه فرو می‌برید خداوند را یاد کنید به یاد ورود در پیشگاه الله می‌افتید و از کارهای اشتباهتان پشیمان می‌شوید و در موقع خروج هوا به یاد بیرون آمدن از قبرها در قیامت پس به خداوند که در سینه‌هایتان است نزدیک شوید و با او بنشینید و برخیزید و نفس بکشید تا در هدایت صراط مستقیم قرار بگیرید.

✿ امام علی (ع) فرمودند: سفر بدن، جسم را خسته می‌کند و نیازمند به تقویت قوا و استراحت دارد ولی سفر روح جسم را جلا می‌بخشد و هر چه بالا رود سبک‌تر

می‌شود و احتیاج به هیچ هزینه‌ای جز ذکر خداوند ندارد پس اگر هزینه‌ی سفر با جسم را نداشتید با روح سفر کنید که تمام هزینه‌ی آن عشق و ذکر یاد خدا می‌باشد.

✿ حضرت امیر فرمودند: اگر صحبت‌های من هر آنچه که به شما می‌گویم با هر آنچه که خدا می‌گوید و هر آنچه که فرزندان من می‌گویند یکی نباشد من پیشوای شما نیستم پس اگر مطالبی که می‌گویم برایتان تکراری بود این وجود شماست که به تکرار عادت کرده و در هر لحظه‌ی آفرینش، انواع لطف‌ها را نمی‌بینند و همواره به یک منظور تفکر می‌کند و آن خواندن و گفتن، بدون اندیشه و تفکر است. نام بزرگ و ستودنی **الله** برای همه‌ی آنان که به طرف او می‌روند فقط یک کلمه است پس باید در انوار یاد خداوند تفکر کنید که **یُحیی و یُمیت** فقط در همین یاد است و فرمودند: به دوستان سفارش کنید تا وقت از رمضان باقی است به زنده شدن قیام کنند که زمان به سرعت می‌گذرد.

✿ ایشان فرمودند: در شب جمعه خداوند زینت می‌دهد آسمان‌های هفت‌گانه را به ذکر کسی که در آن عبادت می‌کند مانند ستارگان که زینت آسمان هستند پس باید که زمان آن را از دست ندهید.

✿ اشک، ضامن حیات است و غفلت ضامن آتش؛ شکر پروردگارا را که آتش را با آب خاموش کرد و هر بار که آتش امیال دنیوی در وجود شعله کشید با آب دیده، آن را خاموش کرد می‌فرمودند: چشم علی یاد ندارد که حوضش خالی بوده باشد همیشه آن را پر آب نگه داشته تا از خشکی وجود جلوگیری کند چون اگر وجود خشک شد ریشه‌ی آن می‌پوسد و ریشه‌ی پوسیده قابل ترمیم نیست باید همیشه درخت وجود را آبیاری کرد تا میوه‌های درشت و زیبا بدهد.

✿ امام علی (ع) در حق کسانی که برای فرق بریده‌شان گریه می‌کردند دعا فرمودند که: بار الها از آنچه از فرق علی جوشید و بر زمین ریخت جز یاد و ذکر تو نبود پس هر که را که برای فرق علی گریست در رحمت جوار ذکرت جای بده که بهای دل شکسته را جز خالق ندهد.

✿ ایشان سفارش فرمودند که: در روزهای باقی مانده از رمضان همواره برای غافلان از خوان خداوند دعا کنید که سنگینی غفلت از رمضان را ترازوی قیامت سنگین وزن می کند و هر چه عمل نیک در یک کفه قرار گیرد کفه‌ی رمضان آن را سبک می شمارد آن قدر که صاحب ترازو از وحشت شروع به لرزیدن می کند و جوارح وجودش آن چنان می لرزد که صدای استخوان هایش گوش هایش را کر می کند.

✿ حیدر کرار به شیعیان خود فرمودند: زمان شما زمان درک و فهم و عقل و اندیشیدن است پس اگر خود را با زمان جلو نبرید از نعمت زمان و ساعت عقب می مانید و زیان دیدگان زمان در تجارت دنیا از برکات و سود تجارت بهره ای نمی گیرند و تاجر بی سرمایه در مسافرت آخرت با قناعت باید زندگی کند که وحشت نادانی در وجود انسان نمایان می شود و از هیچ کس نمی تواند آن را پنهان کند و مرتباً به دنبال مکانی می گردد تا از دیده ها پنهان شود و مکانی را نمی یابد. پس ساعت عمر را بیهوده سپری نکنید مگر در آن ساعت چیزی آموخته باشید. توافق در انفاق را به خود و دیگران سفارش کنید و آنچه را که برای دیگران انجام دادید به سرعت فراموش کنید؛ منت نهادن در انفاق اثر آن را از بین می برد.

✿ منزلت شب قدر، به توبه‌ی پیامبر است و شفاعت از امتش پس بسیار بگویید: **الهی به محمد. ای عامل وحی خدا، به امت گنه کار ترحم کن و ذکر: الهی به قرآن مُبین را تکرار کنید. الهی به قرآن مبین لا یمسه الا المطهرون.**

✿ ایشان فرمودند: آیا به کلام خدا در قرآن کریم توجه کرده‌اید که می فرماید: بترسید از روزی را که هیچ کس دیگری را به کار نیاید الا قلب سلیم که هدیه‌ی خداوند است و آن قلب، در روح وجود دارد که همان عقل است؛ عقل سالم خداوند را می بیند و بزرگی آن را درک می کند و فاصله‌ی خود را با دنیا حفظ می کند و آن چنان که قرآن دستور داده زندگی می کند.

✿ امیر مؤمنان (ع) فرمودند: در تاریکی قیامت، اعضا و جوارح ما راهی را برای ما پیدا نمی کند جز عقل که وقتی در روی زمین بوده با این موارد روبرو شده و راهی را

برای رسیدن به روشنایی دستور داده است. خداوند در قرآن کریم نجات از این تاریکی را کاملاً روشن و قابل درک بیان فرموده پس در هنگام خواندن دعای **آیه الکرسی** با تفکر بیشتری به معنای آن و ظلمات و نور دقت کنید.

✿ خداوند را به همان صورت که در قرآن کریم آمده ستایش و تسبیح کنید و قدر و منزلت ساعت‌های عمر را بدانید.

✿ حضرت امیر در شب مبارک قدر به آسمان نگاه کردند دست‌ها را بلند کرده فرمودند: ای آفریننده‌ی زینت آسمان‌ها، از آنچه امشب به سوی بندگان از برکات آسمان‌ها فرستادی و آنان را بشارت به بخشش دادی ما را هم از آن بخشش محروم نفرما.

✿ ایشان فرمودند: وجود مقدس آخرین امام همگی کمال است از این کمال سینه‌ها و چشم‌ها را منور کنید.

✿ همچنین به دوستان خود سفارش فرمودند که: در زمان گذشته مبارزه با وجود امام باعث می‌شد تا آن وجود مبارک (امام) شهید شود، اما مبارزه‌ای که در آخرالزمان وجود دارد باعث فرار مردم از دین و امامت می‌شود. با کسانی که می‌خواهند تا یاد خدا را از دل‌ها بیرون کنند و نور خدا را با دهان خود خاموش کنند مبارزه کنید و ایمانتان را تقویت و اسباب رسیدن به معرفت توحیدی را برای خود فراهم کنید تا استواری ایمان شما از بین نرود. به دیوار محکم قرآن تکیه بزنید و خانه‌ی خود را با مصالح خوب و غیرقابل تخریب بسازید که خانه‌ی سست مانند خانه‌ی عنکبوت است که شیطان مبادرت به ریختن بنیان آن می‌کند. سوره‌ی مبارکه‌ی **مؤمن** را با تفکر و تدبیر بخوانید و آن‌چنان که خدای بزرگ دستور داده راه را به پایان برسانید. امشب (شب قدر) تقدیر کسانی که عهد بستند تا استواری در ایمان داشته باشند از تقدیر صالحان نوشته می‌شود و اگر این رشته‌ی محکم را رها کنند در چاه نادانی و پر مخاطره‌ی نفس سقوط می‌کنند پس در هر چه انجام می‌دهید صادق باشید تا به درجه صدیقین برسید که درجه‌ی بزرگی نزد خداوند بزرگ می‌باشد. آنچه را می‌گویید

با آنچه را که انجام می‌دهید یکی کنید تا در مرحله‌ی جنگ با خدا و رسولش قرار نگیرید چون انسان اگر با خداوند بزرگ دورویی کرد فقط خود را نابود می‌کند و وجود خداوند بزرگ ستودنی است.

✿ امیر مؤمنان (ع) به شیعیان خود فرمودند: باید قدم‌هایی استوار داشت تا در آغوش رحمت خدا جای گرفت و بدانید و مطمئن باشید که این آغوش مرتباً باز است و گشوده و شما را به خود دعوت می‌کند پس برای به جا آوردن آنچه خداوند بزرگ از آغوش رحمتش که همان هدایت است به شما می‌دهد بگیریید و به آغوش سرور و امامتان بروید. آنان که در قیامت خدای خود را ملاقات می‌کنند با این آغوش و بوی آن کاملاً آشنا هستند و خداوند می‌فرماید: سلام بر شما به آغوش من بیایید همه چیز برایتان آماده کرده‌ام. پس تا دیر نشده و پاهایتان در اثر ضعف عقیده سست نشده به تقویت قدم‌های خود مبادرت کنید. هر قدمی که در راه خدا برداشته شود و به دستوره‌ای خدا عمل کند این آغوش بزرگ‌تر و پر محبت‌تر و رحمت آن فراوان‌تر است.

✿ ایشان در مورد قرآن فرمودند: ظاهر قرآن هدایت است و نجات از دوزخ؛ اگر به دستوره‌ای ظاهری آن عمل کنید مورد بخشش و لطف خداوند بزرگ قرار می‌گیرید و خداوند هم آنچه را وعده داده است به جا می‌آورد ولی قلب قرآن خونی را پمپ می‌کند که صدای آن زندگی ابدی را خبر می‌دهد؛ اگر جوارح کسی از این قلب خون گرفت همواره در معرض سلامتی و نشاط است و اگر قلب او قلبی بیمار باشد جوارح او غذای کافی را برای شادابی کسب نمی‌کند و احساس خستگی و کسالت، او را در معرض خطر افسردگی قرار می‌دهد و نشاط را از او دور می‌کند. هیچ زمانی روی زمین سپری نشده مگر امام و مأموری داشته و آنچه که باید از این کتاب بدانند به آن‌ها می‌رسید ولی باعث استواری قدم‌هایشان نمی‌شد بلکه در تردید بودند و با خداوند آن نزدیکی مادر به فرزند را پیدا نمی‌کردند. قلب‌هایتان را از آنچه دارید خالی کنید و با قلبی سالم طبق آیه‌ی کریمه سوره‌ی شعرا به طرف خداوند بروید تا شما را بی‌نیاز کند.

✿ حضرت همچنین به نخلستان می‌رفتند به درختان سلام می‌دادند و می‌فرمودند: شما را سلامتی باشد از هر آفتی تا میوه‌ی خود را خوب و سلامت بدهید و سر مبارک خود را به یکی از درختان می‌گذارند و گریه می‌کردند و می‌فرمودند: ای درخت، آنچه در شکم داری چقدر شیرین و گوارا است و آنچه من در شکم دارم امید به شیرینی است که وجود مرا همچون تو شیرین و گوارا کند.

✿ امام علی (ع) در موقع خداحافظی به دوستان خود فرمودند: دست‌هایی که برای خداحافظی بالا می‌رود با دنیا خداحافظی می‌کند و اگر معرفت فهم آن را داشته باشید وقتی با کسی خداحافظی می‌کنید برای او دعا کنید و بگویید شاید رفتن تو از پیش من ابدی باشد پس ای خدا او را که با شتاب به سوی تو می‌آید در راه هدایت قرار بده.

✿ و نیز فرمودند: همه‌ی ساعت‌ها تمام خواهد شد و به یک ساعت منتهی خواهد شد آن ساعت، قیامت است؛ به مؤمنین و مؤمناتی که در این ساعت‌های زودگذر همواره در توبه هستند خداوند اجر و مزدی نیکو خواهد داد. عبادت به معنی عادت نیست اگر به عبادت عادت کنید مانند کسی که کم‌کم قساوت قلب ایجاد می‌کند و همان عبادت‌هایی که از روی عادت انجام داده او را کسل و از دین و خدا باز می‌دارد هستید. باید هر ستایشی که انجام می‌دهید دلیل خاص خودش را داشته باشد و هدفتان رضایت خداوند یکتا باشد چه دعای شما مورد اجابت قرار بگیرد و یا نگیرد.

✿ حضرت علی (ع) در مورد شب قدر فرمودند: ارواح مؤمنین در این شب دعا می‌کنند تا با برکات آیه‌های کریمه همراه شوند ولی نمی‌توانند؛ آنچه روی زمین است باید به صاحبش برسد.

✿ ایشان فرمودند: در اواخر ماه مبارک رمضان ذکر **یا ویلنا ساعتنا** ای وای ساعت‌های رمضان بر من گذشتند و به انتها رسیدند را تکرار کنید و دست‌ها را بلند کردند و فرمودند: ای الله هر که را از بندگانِ روزی خورنده که خواسته باشی هدایت

می‌کنی؛ او را در چشم مردم زیبا و با تقوا می‌کنی ما را هم از آن نصیبی که به صدیقین و شهدا و فقیران و مسکینان هدیه کردی عنایت بفرما؛ آمین یا رب العالمین.

🌸 مولا در مورد علت اطاعت نکردن بعضی فرزندان از پدر و مادرشان چنین فرمودند: مادر و پدر، ستون‌های یک ساختمان هستند و کودکان در و پنجره‌ی آن اگر خانه‌ای در و پنجره نداشته باشد هوای داخل آن مسموم می‌شود باید از در و پنجره استفاده شود و اگر این در و پنجره بی‌موقع و برای هر مورد غیر عقلی باز شود مثلاً هوا بسیار سرد است و شما مبادرت به باز کردن پنجره می‌کنید؛ همه‌ی شما را سرزنش می‌کنند که این کار اشتباه است سردتان می‌شود و پنجره را ببندید؛ اگر گوش دادید که منزلتان گرم می‌شود و اگر بی‌توجهی کردید سرما می‌خورید و معالجه‌ی شما مدت زمانی را می‌طلبد آثار بیماری به سرعت برطرف نمی‌شود و اگر در را باز بگذارید طولی نمی‌کشد که هستی شما را به یغما می‌برند و شما با دست خالی از سرمایه می‌مانید پس برای استفاده از در و پنجره باید عقل و تدبیر داشت؛ اگر طرز استفاده از در و پنجره را به کودکان بیاموزیم هرگز آن را بی‌موقع باز نمی‌کنند.

🌸 امیر مومنان (ع) همچنین در مورد کسانی که صبر شنیدن مطالب رشد خود را ندارند فرمودند: وقتی خداوند چهارپایان را آفرید برایشان مقدر کرد تا در خدمت انسان‌ها باشند و مثال‌هایی برای گوشزد کردن این موارد در قرآن کریم آمده است و همچنین روشن کرده است که کسانی که علاقه‌ای به یاد گرفتن و رسیدن به رشد عقلی و ایمانی ندارند مانند چهارپایان و یا بدتر از آن هستند در این مورد باید فقط اسباب غذای آن‌ها را فراهم کرد و از آن‌ها بار کشید و سوارشان شد و تمام منفعت‌هایی را که خداوند در قرآن کریم ذکر می‌فرماید را از آن‌ها به دست آورد چون انسان اشرف مخلوقات است به علت اینکه نعمت خداوند را دگرگون کرده است مورد عذاب الهی قرار می‌گیرد پس اگر کسی علاقه به یاد گرفتن و رسیدن به تقوای الهی را در خودش به وجود نیاورد بار سنگینی را می‌برد که جز کمر خودش را خرد نمی‌کند. مرد و یا زنی که تمام وقتش صرف سواری دادن و بردن بار دیگران می‌شود از زیان‌کاران است و اگر

حکم وظیفه در میان باشد عقل و قرآن، ساعات کار و استراحت و عبادت و یادگیری را بیان فرموده و آموزش داده است.

🌸 مولا فرمودند: هر وقت کارتان به شما فشار آور به ذکر **الحمد لله رب العالمین** مشغول شوید کارها به سرعت انجام می‌شود.

🌸 ایشان در اواخر ماه مبارک رمضان به دوستان خود سفارش می‌نمودند که: چشم‌هایتان همواره بیدار باشد که نعمت ماه مبارک رو به اتمام است پس باید کمر همت ببندید تا آمرزیده شوید.

🌸 و نیز فرمودند: برای درک نعمت بزرگ امامت در خواندن آیه‌ی کریمه‌ی **انها ولیکم الله** مداومت کنید.

🌸 امیر مؤمنان به دوستان خود فرمودند: دل خود را از یاد خدا پر کنید و برای موفق شدن در سجده بسیار بگویید: ای کسی که زیاد می‌کنی فضایل توبه را توبه‌ی مرا بپذیر، ای صاحب بزرگی و شکوه و جلال و جان خود را در عبادت خالص کنید از آنچه در دنیا دارید و یا با آن سروکار دارید و مرتباً بگویید که **یا عظیم کل عظیم**.

🌸 ایشان سفارش فرمودند که: در ساعات باقی مانده از عمر، جز با فکر نیکی کردن به خواب نروید و جز به همان فکر از جا برنخیزید اگر جز در این کار باشید نفس شما باعث بیماری دلتان خواهد شد.

🌸 مولا در مورد آیه‌ی ۷ از سوره‌ی مبارکه‌ی طلاق که در مورد انفاق است چنین فرمودند: خداوند دست‌هایی را که هر آنچه تواند انفاق کند را در روز قیامت از بند گردن آزاد می‌کند زیرا گرفتن نامه‌ی عمل، دستی توانا لازم دارد و این توانایی را در این دنیا فقط انفاق انجام می‌دهد؛ مثلاً مانند ذخیره شدن نور خورشید در گیاهان برای بارور شدن و میوه دادن؛ اگر ذخیره‌ی بدن شما به اتمام برسد مرگ شما را تهدید می‌کند چون بدن انسان از ذخایر کلسیم و ویتامین‌ها زنده است و به دست آوردن و ذخیره کردن آن فقط با غذا خوردن میسر است پس باید برای آخرت هم ذخیره

داشت؛ اگر از آنچه که به دست می‌آورد قسمتی را ذخیره کنید هرگز محتاج نخواهید شد و در مواقع ضروری از آن استفاده خواهید کرد؛ برای سفر آخرت هم باید ذخیره کرد و ذخیره‌ی آن فقط انفاق و گذشته است از آنچه دوست می‌دارید.

✿ امیر مؤمنان (ع) در مورد اقوام پیامبران گذشته که یکی از آنان قوم حضرت الیاس پیامبر الهی بودند چنین می‌فرمایند: آنان چونان کسی که بیمار است و طاقت و صبر این ندارد که پزشک او را زیاد معطل بگذارد و می‌خواهد تا زودتر معالجه شود هستند ولی وقتی پیامبری که پزشک روح و جان هر نفس است اراده می‌کند تا قوم خود را هر چه سریع‌تر شفا دهد و از رنج قیامت برهاند ولی چون در ظاهر انسان دردی را احساس نمی‌کند معالجه را بی‌مورد می‌داند و به دنبال آن نمی‌رود؛ چون اطاعت از حق یکتا باعث می‌شود تا آنچه را که برای بازی فراهم کرده از او بگیرند و چون انسان حاضر نمی‌شود تا اسباب بازی خود را به دیگران بدهد مبادرت به پنهان کردن آن می‌کند و آن چنان این کار را بی‌نقص انجام می‌دهد که قرآن کریم می‌فرماید: آنان که به آنچه پیامبران برای ایشان از کتاب مبین آورده‌اند عمل نمی‌کنند در آخرت از رحمت پروردگارشان برخوردار نمی‌شوند و این اشخاص که در مورد تسلیم کردن اسباب بازی دچار تردید و دودلی هستند خداوند گوش‌هایشان را مهر می‌کند و این مهر غفلت است که زندگی را مانند موریانه می‌جود و تمام می‌کند.

✿ ایشان سفارش فرمودند که: اگر در قرآن کریم به کلمه‌ی ساعت برخورد کردید بگویید: ای آفریننده‌ی زمان، ساعت عمر را بهترین ساعات آفریدی و به آن نعمت برخوردار از رحمت خود را عنایت کردی پس آنچه را که در ساعت‌ها انجام دادم و از ضرر آن در غفلت بودم بیامرز که تو بهترین آمرزندگانی.

✿ و می‌فرمودند: برای حل مشکلات، بسیار ذکر **سبحان الله** را بگویید و هنگام غروب آفتاب ذکر یا **تارالله** را تکرار کنید.

✿ الله، آن یگانه‌ی بی‌همتا یار و نگهدار آن کسان است که به زندگی جز به متاعی زودگذر نگاه نمی‌کنند و جز به انباشتن و ایثار کردن آذوقه‌ی آخرت نمی‌پردازند: همواره

آذوقه را با بهترین دسته‌بندی‌ها نگهداری می‌کنند تا آسیب آفت به آن نرسد. خداوند این چنین کسان را از نعمت بخشش و نجات برخوردار می‌فرماید.

✿ حضرت امیر فرمودند: حُسن خلق هدیه‌ی پروردگار است پس هدیه‌اش را قبول کنید و با هدیه‌ای بیشتر و بهتر او را ستایش کنید که آن هدیه پرستیدن بدون شرک است.

✿ در آنچه که خداوند به شما روزی کرده سپاسگزار باشید و در عمل به آن کوشا، اگر روزها و شب‌ها پی‌درپی عبادت کنید اجر آن برابر با دیدار از یک مسکین و محتاج است و اگر مسکینی نیافتید خود مسکین شوید و در اثر عبادت از خداوند طلب روزی کنید، در گفتارتان صادق باشید که خداوند از راز دل‌ها آگاه است.

✿ مولا فرمودند: مطالعه قلب انسان را صفا می‌دهد مخصوصاً قرآن کریم را زیاد تلاوت کنید در صبح و شب. دست خداوند بالای همه‌ی دست‌ها است دست او را بگیرید و از آنچه دستور داده پیروی کنید.

✿ ایشان در مورد غدیر فرمودند: زبان‌ها از شکر آن عاجز و فکرها از اندیشیدن به آن در حیرت است که خداوند بزرگ تکامل دین را در تکامل راه آن قرار داد و سر راه آن چراغ فروزان را قرار داد که هر اختری نوری را ساطع نمود که بسیاری از مردم در آن نور راه هدایت را یافتند و آخرین اختری که باقی مانده اجرا کننده‌ی یُحیی و یُمیت است که طبق مثال‌های قرآن کریم بعد از هر باران طبیعت زنده می‌شود و گیاهانی تازه می‌رویند در غدیر طبیعت زنده شد و آنچه از گیاهان از آن رویید همه معطر و خوشبو بودند که هرگز خزانی به آن‌ها راه پیدا نکرده و آخرین امام بهاری است که هرگز پاییزی ندارد و گل غدیر در آن برای همیشه باقی می‌ماند و احدی را جرئت چیدن آن نمی‌باشد ولی چه اندک‌اند آن‌هایی که با بهار غدیر گل دادند و چه بسیار آنانی که با خزان غدیر زرد شدند و از بین رفتند و هرگز برایشان حیاتی مجدد نمی‌باشد؛ جز خزان رنگی را نخواهند دید و جز آتش خانه‌ای نخواهند داشت.

✿ امیر مؤمنان در مورد شیعیان خود فرمودند: اگر باور کنید که کسی بتواند کوه بزرگی را با یک دست بلند کند و از جا بکند آن وقت می‌توانید باور کنید که شیعیان واقعی ما را هم می‌شود با یک اشاره از راه بیرون آورد و اگر کار اولی دشوار بود کار دومی هم دشوار است. آن کس که خود را شیعه می‌نامد آن کوه است و اگر غیر آن عمل می‌کند مانند دیوار شکسته است که هر آن با یک باد فرو می‌ریزد.

✿ امام علی (ع) در مورد ماه رمضان و پایان آن و عید سعید فطر چنین فرمودند: آنچه در این ماه انجام دادیم جنگ با شیطان نفس بود که عیدی و جایزه‌ی آن ماندن و متولد شدن دوباره‌ی نفس جدید در ماه مبارک است؛ هر کس به اندازه‌ی آنچه در این میدان در مدت یک ماه از مبارزه و جهاد در راه خدا قدم گذاشته در روز عید از پروردگار عیدی دریافت می‌کند؛ آنچه را که خداوند به‌عنوان عیدی می‌دهد قرب و نزدیکی خودش بعد از ماه مبارک است پس میزان عیدی، میزان آنچه است که بعد از رمضان در وجود و خوی انسان‌ها باقی می‌ماند. همه‌ی زمان‌ها و ساعت‌ها در حال عبور از مرز زندگی هستند و زمان رمضان هم به انتها رسید و گذشت؛ آنچه از آن به‌عنوان رمضان باقی ماند عمل شما بود که در صحیفه‌ها نوشته شد و به رؤیت و نظر آن آفریدگار یکتا رسید؛ وقتی که در روز عید خورشید طلوع کند صحیفه‌های عید را می‌آورند تا در آن عمل‌ها و جایزه‌ها را ثبت کنند پس در موقع نشستن در محراب نماز زیاد ذکر **یا محول حول حالنا** را بگویید تا در آنچه که برایتان مقدر از حسنات باشد به شما برسد. برای اینکه بدانید که خداوند به شما عیدی عنایت کرده است یا نه نشانه‌اش در قلبتان است که گشادگی آن است و نشاط آن؛ به روی همه‌ی اعمال خوب باز می‌شود و از هر عملی نشاطی پیدا می‌کند و بر روی همه‌ی زشتی‌ها و پلیدی‌ها بسته می‌شود و از یاد و ذکر خدا شاد می‌شود و از اینکه به دستورات حق عمل نموده احساس خوبی دارد. روز عید مخصوص انفاق است به هر اندازه در وسع شماست باید انفاق مالی و جانی کنید و حدقه‌ی چشم‌ها را در کاسه‌ی آن به یاد عظمت پروردگار بچرخانید و با هر پلکی که می‌زنید از لطف و احسان خدا شکر و قدردانی کنید. در روز عید جان را غسل بدهید و در موقع غسل دادن به یاد غسل

میت باشید و **استغفار** کنید. آنچه از رمضان باقی می ماند مودت آن است؛ اگر با دلی سوخته و دستی خالی به آن دست دراز کرده‌اید با دستی پر و دلی پرنشاط از سفره‌ی آن برمی‌گردید؛ آنچه را که برای مؤمنین و مؤمنات دعا کردید همه‌ی آن دعاها را برایتان ذخیره می‌کنند و خداوند دستور می‌دهد که مزد آن ذخیره را به فزونی آب دریاها بر آن ذخیره اضافه کنند و تا آن زمان که انسان در قید حیات دنیایی است به عملش اضافه می‌کنند و وقتی که مرد در اعمال برزخ و قیامت پس آنچه را که در رمضان ذخیره کردید را قدر بدانید و آن را تاراج نکنید که جزء زیان دیدگان خواهید بود. در روز عید و شب آن بسیار ذکر **الله اکبر** بگویید.

✿ ایشان به شیعیان خود سفارش فرمودند که: هر شب به در خانه‌ی خدا بروید و در بزیند و خداوند را با نام‌های نیکو تسبیح کنید، آنکه برای گشودن در می‌آید رحمت است در آن داخل شوید و مهمان شوید.

والسلام

اللهم عجل لوليک الفرج

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حکایاتی از زبان امیر مؤمنان امام علی (ع) در ماه مبارک رمضان

✿ امیر مؤمنان نقل کردند: در یکی از سفرهایمان که من بودم و رسول خدا و جابر بن عبدالله و دو نفر از اهل بادیه که برای تبلیغ و رساندن پیام قرآن به مناطق صحرائشین سفر می‌کردیم تا آنها را به اسلام دعوت کنیم یکی از آن دو نفر بیمار شد و در حالت مرگ قرار گرفت و از پیامبر خواست تا مانند حضرت عیسی دعا کند تا او دوباره سلامتی خود را بازیابد و زنده شود و پیامبر خدا فرمودند:

چه آرزویی در زنده ماندن داری؟ گفت: ماندن و دیدن وجود مقدس پیامبر را چون بیم دارم اگر همیرم دیگر اجازه‌ی دیدن شما را نداشته باشم.

پیامبر فرمودند: آیا به خداوند مشرک شده‌ای؟ او گریه کرد و گفت: این چه صحبتی است که می‌فرمایید؟ من فقط از خداوند مدتی را مهلت خواستم که در کنار شما باشم و پیامبر دست‌ها را به آسمان بلند کردند و برای او طلب آمرزش کردند و فرمودند: آیا لذت دیدار با خداوند را با دنیا و مأموران آن عوض می‌کنی یا به دیدار حق یقین نداری؟

مرد گریه کرد و گفت: از اعمال خود می‌ترسم و از این‌که امانت یعنی روح را به صاحبش بدهم سخت در وحشت و نگرانی هستم. پیامبر فرمودند: آیا بدون توبه از دنیا می‌روی یا توبه کرده‌ای؟ فرد گفت: همواره در توبه هستم.

پیامبر فرمودند: ترس از خدا توبه است و هر که به دیدار خدا یقین داشت از او می‌ترسد و هر که ترسید در توبه است و خداوند بشارت دیدار خود را به توبه کنندگان داده است پس آسوده باش و بر آنچه از عجل برایت مقدر شده راضی و آن مرد درحالی‌که از صحبت‌های رسول‌الله گریه می‌کرد خداوند امانت را از او گرفت و روح را از جسم جدا کرد.

امانت زمین را به او سپردیم و به راه ادامه دادیم که دوست دیگرمان هم از دنیا رفت و در موقع برگشتن به مدینه من بودم و رسول الله، دوستان نبودند.

پس باید در آغاز روز که چشم را باز می‌کنید به یاد این باشید که در یک لحظه هزاران نفوس را به زمین می‌دهند تا ذخیره کند و در موقع امر خدا آنچه دارد بیرون بریزد مانند انسان که خداوند کریم در قرآن می‌فرماید: اکنون پاهایت قدرت ننگ داشتن وجودت را ندارد و زانوهایت در هم پیچیده است و موقعیت آفرینش خودت را به یاد آور و اگر توانستی خودت را از مرگ نجات بده و برای این نجات هر کس را می‌خواهی بیاور ولی دیگر موقع گرفتن امانت است پس امانت‌دار خوبی باشید و تا فرصت دارید گرد و غبار را از این امانت پاک کنید و همچنان که در اول پاک بودید پاک از دنیا مهاجرت کنید که یاد خدا توبه است.

✿ امیر مؤمنان نقل کردند: روزی در بیابانی سخت تاریک مسافری در راه سفر بود و مرتباً دعا می‌کرد که ای کاش ماه بیرون آید و راه را برای او بگشاید و روشن سازد دعایش مستجاب می‌شود و بیابان نورانی می‌شود با خود می‌گوید: اینک که خیالم راحت شد ساعتی را می‌خوابم و استراحت می‌کنم؛ آماده‌ی خوابیدن می‌شود و روشنایی را که موقت به وجود آمد و شاید دوباره به تاریکی بی‌انجامد را غنیمت نمی‌داند و این غفلت باعث می‌شود تا باز بیابان تاریک شود. اگر انسان از رفتن به سوی خدا در غفلت خواب قرار بگیرد روشنایی‌های وجودش تاریک می‌شود و در این تاریکی راهی را نمی‌یابد.

✿ امام علی (ع) نقل کردند: روزی مسافری در راه به چوپانی برخورد کرد و از او پرسید: آیا خسته نمی‌شوی که هر روز فقط یک کار تکراری را انجام می‌دهی و تنها در این بیابان عمر را سپری می‌کنی و دل خوش به این حیوان‌ها شده‌ای؟

چوپان می‌گوید: آیا تو غذا خورده‌ای؟ می‌گوید: چند روزی است که غذای خوبی نخورده‌ام چوپان می‌گوید: آیا می‌خواهی تا یکی از بره‌ها را برایت کباب بکنم؟ مسافر

خوشحال می‌شود و اقدام به گرفتن بره می‌کند. چوپان می‌گوید: آیا اگر بره‌ای را پرورش نمی‌دادم تو می‌توانستی از آن غذایی بپزی و تناول کنی؟

به وجود آمدن و پا گذاشتن روی زمین از خداوند است و پرورش آن با من پس اگر خواستید خوب غذا بخورید باید که بره را خوب پرورش بدهید و آن را مطیع خدا کنید.

اگر هر کار را برای استفاده‌ی دیگران از نعمت و راحتی آنان انجام دهید خداوند یکتا از فضلش بر آن می‌افزاید و انسان راه کمال را می‌رود. از آنچه که انسان برای راحتی دیگران انجام می‌دهد اگر به قصد انفاق باشد و منتی بر دیگران نگذارد و کارهایی که برای جلب نظر دیگران انجام داده او را از یاد خدا در غفلت دنیا نیندازد بازی محسوب نمی‌شود بلکه انجام فرمان پروردگار است در فراهم آسایش دیگران.

اللهم عجل لوليک الفرج

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دعا و مناجات‌هایی از زبان امیر مؤمنان امام علی (ع) در ماه رمضان

❀ بار الها جان‌های ما را به نور صداقت و ایمان روشن بگردان و آنچه تو و رسول تو را راضی و خشنود می‌کند بر دل‌های ما الهام بفرما.

❀ بار الها قدم‌های ما را در راه خشنودی خودت و آنچه که برای ما روزی فرموده‌ای از تقدیرات در دنیا و آخرت استوار و پابرجا بگردان.

❀ بار الها در این زمان که سینه‌ها از پرستش و یاد تو دچار حیرت و سرگردانی است دل ما را از آن حیرت و سرگردانی نجات عنایت بفرما.

❀ بار الها به دل‌های فقیر و مسکین و بیچاره‌ی ما قوت عبادت ببخش و عبادت ما را غلاف دست و پایمان قرار مده.

❀ بار الها هر کسی که در راه تو از روی پاکی و اخلاص قدم برمی‌دارد بر قدم‌هایش برکت آل ابراهیم را عنایت بفرما.

❀ بار الها ماه مبارک رمضان است و سفره‌ی احسان تو از نعمت‌های بهشتی گسترده است پس دل‌های ما را بر سر آن سفره‌ی رحمت، مهمان بگردان تا با یاد تو همواره از خوان سفره‌ات بخوریم و از شراب عشقت بنوشیم.

❀ بار الها همگی ما را از آنان که از ولی و فرزندان ولی تو اطاعت کردند قرار بده و دست یاری آنان را از سر ما کوتاه نفرما.

❀ بار الها همگی آن‌هایی را که قلبشان در راه جهاد تو می‌تپد از یاران امام عصر (عج) و زیر پرچم مبارک **إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا** قرار بده.

✿ بار الها آتش خشم تو آتشی بس سهمگین و گران است، این جانهای ضعیف و ناتوان ما را از آن آتش در پناه رحمت قرار بده.

✿ یا رب! از دردهایی که در اثر گناه بر دلم افکنده‌ام تو را در جمال بزرگی‌ات درک نمی‌کنم و قلبم به ذکر تو آرام و مطمئن نمی‌شود ای خداوندی که وعده‌ی تو حق است قلب مرا به ذکر خودت آرامش بخش و از خطاهایم درگذر یا سریع العقاب سپس بلند می‌شدند و ایستاده می‌فرمودند: اکنون بر پاهایم تکیه کرده‌ام و تکیه‌ی آنها نیز بر زمین قرار دارد ای آفریننده و تدبیر کننده‌ی آسمان و زمین برای من و همه‌ی بندگان از حامدین و شاکرین و ساجدین و امر کنندگان به معروف و نهی کنندگان از منکر برات آزادی از آتش را عطا بفرما ای رب العالمین.

✿ خداوندا ای آفریننده‌ی هر جنبنده‌ای و روزی دهنده‌ی هر خورنده‌ای آنچه به ما عطا کرده‌ای از تقدیرات گرفتیم و در غفلت شکر استفاده کردیم پس وجود ما را از شکری خالص که در آن فزونی نعمت شکر تو باشد عنایت بفرما.

✿ ای الله و ای مُقسم و ای مدبر و ای مُظهر برای جانهای ما که مشتاق دیدن جمال احدیت است رحمت آور مسافرت ما را در زمین با شداید قوم‌هایی که مورد خشم و عذاب تو بودند و اینک ما در خانه‌های آنها زندگی می‌کنیم زندگی ما را از آن عذاب‌ها در حریم یگانگی‌ات به سلامت بدار. ای خالق کل خلق، بر مخلوقات خورنده‌ی روزی خود رحمت آور و آنان را از بند اسارت گناه حفظ بفرما.

✿ امیر مؤمنان (ع) سجده می‌کردند و در سجده می‌فرمودند: خدایا، یا الله، پیشانی خود را بر زمینی که مرا در آغوش خواهد گرفت گذاشتم و سردی خاک را احساس کردم؛ پروردگار من، این صورت و اجزای آن را قبل از آنکه از روی ناچاری بر خاک گذاشته شود با اشتیاق و ذوق و علاقه به طرف خودت بخوان که در سجده‌های من آثار اطاعت و علاقه‌ی من به توست یا کریم؛ و در این موقع به شدت گریه می‌کردند و فرمودند: آنچه از آبِ جانم، از حلقه‌های چشمم بیرون می‌آید ذکرِ یاد توست ای پناه بی‌پناهان مرا در حریم یگانگی و بزرگی‌ات پناه ده ای پناه درماندگان و اسیران و

مسکینان و ای دادرسی کسان و ای یاور مؤمنان و ای یاور جهاد کنندگان، شهادت در راه خودت را بر جانهای گنه کار ما روزی و انفاق قرار بده ای عظیم ترین عظیمان.

✿ ایشان دست مبارک را به آسمان می گرفتند و می فرمودند: ای صاحب جلال و شکوه و بزرگی، بزرگیات را بر چشمهای نابینای ما بنما و ما را از علم و معرفت هر آنچه آفریدی آگاه بگردان که همواره ذاکر نام تو باشیم.

✿ مولا در دعایی فرمودند: ای آفریننده و اراده کننده و رقم کننده کارهای صالحین و شهدا و صدیقین، عمل ما را به باورهایمان روشن و منور بگردان و معرفت ما را در استجابت دعاهایمان قرار بده و آنچه که از زمان درک نکرده ایم درکش را برایمان آسان بگردان.

✿ ایشان به آسمان نگاه می کردند و می فرمودند: ای زینت شده ی حق یکتا، مرا همچون خود زینت بده تا با نور خود دل عاشقان خدا را مجذوب او کنم.

✿ مولا دعا می کردند و می فرمودند: ای خداوندی که جان همه ی ما در دست توانا و پر قدرت توست به دستهای خالی که با امید جایزه ی احسان تو به طرفت دراز شده نظری از روی رحمت بفرما و ما را از محرومان رمضان قرار مده.

آمین یا رب العالمین

اللهم عجل لولیک الفرج

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پاسخ‌های زیبای امیر مؤمنان امام علی (ع) به سوالات شاگردان در ماه رمضان

✿ در مورد جهاد از امیر مؤمنان (ع) سؤال پرسیده شد فرمودند: آیا کسی با چاقویی بخواهد دست شما را ببرد این اجازه را به او می‌دهید؟ ولی عقل می‌گوید که نمی‌گذارید چون تحمل درد و ناراحتی آن برایتان مشکل است پس برای اطاعت از خداوند باید با نفس جهاد کنید و اجازه ندهید تا نفس شما، چاقو بردارد و جانتان و روحتان را مجروح کند؛ آیا به زبان و دست دیگران اجازه می‌دهید تا شما را مجروح کنند؟ جراحی روح برای همیشه و قرن‌ها باقی می‌ماند و با پانسمان و عمل جراحی بهبود حاصل نمی‌کند پس اگر عاقل هستید اجازه‌ی مجروح شدن روح را ندهید.

✿ از مولا در مورد انفاق پرسیده شد، فرمودند: آفرینش انسان انفاق است که خداوند آفریده و تغذیه‌ی کودک از بدن مادر انفاق است که خداوند قرار داده و انسان را بعد از رشد، در مورد انفاق به پدر و مادر سفارش نموده همه‌ی نعمت‌های دنیا و آخرت انفاق از طرف خداوند به بندگان می‌باشد.

✿ و در مورد زکات نیز فرمودند: انسان برای ذخیره کردن آفریده شده است مثلاً هر سلول از بدن آب و غذا را ذخیره کرده تا در موقع نیاز استفاده کند. ذخیره در وجود انسان یک گریزه‌ی فطری است و اگر در راه صحیح نباشد انسان را به فساد می‌کشانند برای همین است که خداوند فرمودند ذخیره‌های خود را به من بسپارید تا برایتان نگهداری کنم و در آخرت به شما برگردانم چون همه چیز در دنیا در معرض فساد قرار دارد و ذخیره‌ی آن غیرممکن است فقط اموالی به صورت سکه و ملک فساد نمی‌شود که آن هم برای انسان ذخیره نشده دیگران استفاده می‌کنند تنها هر چیزی که انسان در راه خداوند بدهد برای او ذخیره شده و نابود نمی‌شود.

✿ از ایشان سؤال شد چرا در دعا همیشه از فعل جمع استفاده می‌کنند؟ فرمودند: خداوند متعال می‌فرماید: من شما را از یک تن بیافریدم و از آن همسرش را؛ همه‌ی

ما دارای یک سیرت پاک خدایی هستیم و دارای یک خلقت به همین دلیل در موقع دعا جمع می‌بندیم که خداوند مؤمنین را دعا و کافران را لعنت نموده.

✿ از حضرت امیر سؤال شد: اگر از آنچه که قرآن کریم به‌عنوان گناه می‌فرماید دوری کنیم مورد رحمت خدا قرار می‌گیریم؟ فرمودند: خداوند رحمت کند آن کسی را که حق بندگی را به جا می‌آورد؛ این فقط حق بندگی است هنوز حق شکر را بجا نیاورده؛ حق شکر، بالاتر از حق بندگی است. خداوند کریم هر کار را به تدبیر و صلاح ما تعیین و اندازه کرده و کسی که به این اندازه صبر می‌کند از شاکران است و دست‌های مبارک را بالا می‌آورد و دعا می‌کنند می‌فرمایند: ای الله از آن روزی که حضرت آدم را خلق کردی و از روح خود در او دمیدی و دستور دادی که از انواع نعمت‌ها استفاده کند و عقل او را بزرگ‌ترین این نعمت‌ها قراردادی عقل ما را هم به آن رشد که در جوار نعمت بزرگی و جلالت جای بگیریم قرار بده و صلواتی فرستادند.

✿ از حیدر کرار سؤال شد ذاکر بودن یعنی چه؟ فرمودند: خداوند در داستان حضرت آدم در قرآن کریم فرموده: از آنچه که برایتان آفریده‌ام بخورید و سپاس گوید و در زمین سرکشی و طغیان نکنید؛ اگر از طغیان گناه، در وجود جلوگیری کنید ذاکر اسم خداوند بزرگ می‌شوید و این ذکر شما را از نعمت تفکر برخوردار می‌کند و تفکر، شما را به سعادت رسیدن به انوار رحمت حق که در سوره‌ی مبارکه‌ی فجر آمده نزدیک می‌کند که شهادت و قربانی کردن نفوس، همان است که خداوند در سوره‌ی مبارکه‌ی حج می‌فرماید: از آنچه قربانی می‌کنید گوشت و خون این شتران به خدا نمی‌رسد آنچه به او می‌رسد پرهیزکاری شماست؛ همچنین آن‌ها را رام شما ساخت تا خدا را به شکرانه‌ی آن که هدایتان کرده است به بزرگی یاد کنید و نیکوکاران را بشارت ده. پس قبل از اینکه دیگر کسی کس دیگر را به کار نیاید اقدام به سر بریدن نفس بد و پلید وجود خود کنید و برای رسیدن به این هدف از آنچه خداوند برایتان روزی کرده مانند سوره‌ی مبارکه‌ی حج که می‌فرماید که گوشت قربانی را باید به چه صورت انفاق کنید پیروی و اطاعت کنید.

✿ از امیر مؤمنان در مورد نوشته شدن تقدیرات در شب قدر پرسیده شد پاسخ دادند: همه چیز در آفرینش در کتاب مبین مشخص شده است آنچه که نامش تقدیر است عمل من است که انتخاب تقدیرم به دست عاقلم است؛ آنچه را به عنوان ثواب و گناه انجام می‌دهم با اراده و میل باطنی خودم است پس قلمی که در شب قدر می‌نویسد خودم هستم که تقدیرات خوب و بد را برای خودم تقدیر می‌کنم؛ اگر به دنبال نفس بروم نتیجه‌اش معلوم است و اگر به دنبال خدا بروم آن هم نتیجه‌اش معلوم است ولی توبه کنندگان امشب نامشان در صحیفه‌ی نور نوشته می‌شود و در پیشگاه پروردگار به طور امانت نگهداری می‌شود تا در قیامت به فریاد صاحبش برسد. خداوند به همان رشته‌ی باریک خرما سوگند خورده است که به کسی ستم نشود پس باید عقل را از گرد و غبار غفلت پاک کنید و در مورد حساب‌های زندگی‌تان بررسی و رسیدگی کنید.

✿ از ایشان پرسیدند: چه کاری پیش پروردگار باعث آمرزش گناهان می‌شود؟ فرمودند: نیکی به مخلوقات خدا هر اندازه که توانستید فقط برای رضای خدا انجام دهید و هرگز آن را به زبان نیاورید و از جانتان در مورد خستگی سؤال نکنید؛ این عمل همیشه باعث پاک کردن گناه است.

✿ از حضرت امیر پرسیده شد: شرک به چه معنا است؟ فرمودند: وجود خودت است که در مقابل خدا دستور می‌دهد و شما از دستوراتش پیروی می‌کنید؛ و چاره‌ی مقابله با آن فراموش کردن خودتان است و هوس‌های وجودتان.

✿ در مورد اجابت دعا از ایشان سؤال شد فرمودند: خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: به ندای من پاسخ دهید تا ندای شما را پاسخ دهم؛ برای اجابت دعا باید از آنچه که خداوند بزرگ در قرآن کریم از دوری از گناه دستور داده است پیروی کنید و ذکر یا ثواب را برای برآورده شدن حاجات بگویید.

✿ یکی از شیعیان در پایان ماه مبارک رمضان از امام علی (ع) پرسید: مولای من ماه مبارک تمام شده و همه در دلهره‌ی این هستند که آیا از سفره‌ی خداوند چیزی

نصیب آنها شده یا نه، می‌فرمایند: طعم دهان‌ها ثابت کننده‌ی این مسئله است اگر کسی دهانش از رمضان شیرین است پس سر سفره بوده و اگر خشک و بی‌آب است بر سر سفره نبوده همیشه حلاوت‌ها در قلب‌ها و مزه‌ها در دهان‌ها است.

اللهم عجل لوليک الفرج

www.rayatolhoda.com